

Jeg vil gjerne lyse fred over minnet om et av våre viktigste infrastrukturlementer, kobbernettet til Telenor.

Riktignok er det ikke avgått ved døden ennå, men dødsdommen er avsagt, endelig dødstidspunkt i 2023, og all reparasjonsvirksomhet er stoppet, så døden er uunngåelig.

Det er svære dimensjoner over kobbernettet i Norge. I det vesentligste kan man si at det omfatter alle kabler og ledninger mellom det enkelte hus eller leilighet og nærmeste telefonsentralpunkt. Fra hesjetråd til 1000pars 0,4 mm kabel. En konservativ regning sier at med ca 2 millioner tilknytninger, en gjennomsnittlig lengde på tilknytningen på 1,5km og en utnyttelsesgrad på 60 % så betyr dette at der ligger 5 millioner km med kobberpar i Norge. Kobberverdien alene av dette er rundt 640 millioner kroner.

Døden har vært varslet lenge. Allerede i 1987, på en kongress om fremtidens telefonsentraler, skjønnte vi at kobbernettet var dødsdømt. Men på en annen kongress 3 år senere, skjønnte vi at livsforlengende behandling var mulig, i form av DSL – høyhastighets data på kobber. Det tok riktignok 7-8 år før denne behandlingen var moden nok til at den ble tatt i bruk i Norge, men den har vært i bruk siden slutten av 1996 på verdensbasis.

Men nå er det slutt i Norge. Årsakene er mange. Den offisielle årsaken er at det koster for mye penger å vedlikeholde kobbernettet, og fordi sentralene som bruker kobbernettet til telefoni er gamle - over 30 år, og de få som er igjen som kan drifte disse sentralene er alle godt over 60 år. Men dette er å forvente når en overlater statlig finansiert infrastruktur til private som Stortinget gjorde da lot Telenor få kobbernettet med på kjøpet da Telenor ble privatisert. I andre land laget man en egen infrastrukturbedrift som var statlig eid, men som leide ut bruk av kobbernettet til de private. Telenor har da også drevet minimalt med aktiviteter som kunne holde kobbernettet konkurransedyktig, så det er ikke så rart at det nå koster for mye.

Kobbernettet har blitt utkonkurrert av to ting – fiber og mobilnettet. I tettbygde områder legger teleaktørene rør for å kunne blåse inn fiber til de fleste hjem, og i de andre områdene satser de på mobilnettet, også det i stor grad tilknyttet via fiber fra basestasjonen.

Kobbernettets død varsler også død over fasttelefonen i sin opprinnelige form, men fasttefontjenesten som nå heter hjemmetelefon vil kunne leve videre

ved bruk av fiber eller mobil teknologi, slik at hjemmetelefon-tjenesten vil videreføres.

For meg personlig er det mange minner knyttet til kobbernettene, både i form av at det skaffet meg levebrød, og de tekniske utfordringene i hvordan man unngikk at overspenning på kobbernettene fra lyn og sterkstrøm skulle ødelegge følsom elektronikk.

Tidlige deler av kobbernettene er allerede fredet av riksantikvaren, en luftlinjestrekning av skikkelig gammel type med blanktråd står igjen ute av drift i dalen vest for Heddal stavkirke i Telemark.

Mon tro om noe mer blir fredet? I alle fall er mer enn 60 % allerede nedgravd i bakken, så nedleggelsen kommer til å være enkel, Litt av resten kan dere titte på i deres nabolag. Bare se etter luftkabler som har festepunkt under det gule båndet på en stolpe i nærheten av dere. Der kan det henge noen fiberkabler, men det meste er kobberkabler, og de kommer nok til å henge lenge, for ingen gidder bruke penger på å ta dem ned. Så minnet om kobbernettene kommer til å være synlig for alle som skjønner hva de ser på i lang, lang tid fremover.